

ПРИПРЕМИ СЕ НА ВРЕМЕ - РЕШАВАЈ БЕЗ ТРЕМЕ

• СТАРТ •

Ово је даш оно што ћете ће да знаш!

СРПСКИ ЈЕЗИК 5

ПРИПРЕМА ЗА СВЕ ПРОВЕРЕ ЗНАЊА

• ТЕСТОВИ • УСМЕНИ • ПИСМЕНИ • КОНТРОЛНИ • ЗАВРШНИ ИСПИТИ •

280
ЗАДАТАКА

16
ТЕСТОВА

ПРИРУЧНИК
СА РЕШЕЊИМА
ЗА ПРОВЕРУ
И УЧЕЊЕ

skolaplus.com

• СТАРТ •

Ово је баш оног што треба да знаш!

СРПСКИ ЈЕЗИК 5 ТЕСТОВИ

УПУТСТВО ЗА ТРЕНИРАЊЕ ЗНАЊА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА
И СТИЦАЊЕ ШАМПИОНСКЕ ТИТУЛЕ

Драги ученици,

Пут ка сваком успеху чине мали кораци. Исто важи за учење. Испред себе имате тестове из српског језика, који се састоје од 16 задатка, а које смо ми, из "Школе плус" назвали тренинзима, зато што су, на неки начин, налик њима: забавни су, раде се без притиска и никако на силу. За њихово решавање потребно је неколико корака:

1. Корак - одморите се од школе (слушајте музику, изађите у парк или одспавајте).
2. Корак - прочитајте лекцију из књиге (није неопходно ако сте активни на часу).
3. Корак - почните да решавате тренинг (тест). За свако питање имате малу помоћ Изија.
Предвиђено време за решавање једног је 30 минута, што је довољно, па можете радити без журбе.
4. Корак - након урађеног тренинга (теста), проверите исправност одговора, поредећи их са решењима која добијате уз тренинге. Ако сте направили грешку, у решењима ћете наћи појашњења.
5. Корак - саберите тачне одговоре и поступите у складу са упутством.
6. Корак - насмешите се, јер сте, тренирајући знање из српског језика, решавањем ових тестова, сигурно научили много.

Напомена: тренинге радити без нервозе и не прескакати кораке. Користити их одмах након обрађене области из српског језика, барем једном месечно. Жељени ефекти су: учење ефикасно и без нервозе. За даља упутства обратити се наставнику српског језика или родитељу.

Срећан рад!
Аутор

САДРЖАЈ

Српски 5 · тренинг 01	
Почетни тренинг	3
Српски 5 · тренинг 02	
Почетни тренинг	7
Српски 5 · тренинг 03	
Падежи	11
Српски 5 · тренинг 04	
Падежи	15
Српски 5 · тренинг 05	
Врсте речи	19
Српски 5 · тренинг 06	
Врсте речи	23
Српски 5 · тренинг 07	
Глаголи и глаголски облици	27
Српски 5 · тренинг 08	
Глаголи и глаголски облици	31
Српски 5 · тренинг 09	
Реченица и реченични чланови	35
Српски 5 · тренинг 10	
Реченица и реченични чланови	39
Српски 5 · тренинг 11	
Правопис	43
Српски 5 · тренинг 12	
Правопис	47
Српски 5 · тренинг 13	
Народна књижевност	51
Српски 5 · тренинг 14	
Народна књижевност	55
Српски 5 · тренинг 15	
Уметничка (ауторска) књижевност	59
Српски 5 · тренинг 16	
Уметничка (ауторска) књижевност	63

ПОЧЕТНИ ТРЕНИНГ

001. Међу издвојеним речима препознај именицу.

„Орошена, пуна разнобојних цветова, ливада се захвално загледа у небо.“

☐ орошена	☐ захвално
☐ ливада	☐ загледа

002. У наведеној реченици препознај и означи заменицу.

„Чекај ти само, отићи ће стари Петрак.“

☐ ти	☐ стари
☐ ће	☐ само

003. Означи врсту којој припадају подвучени придеви.

У великој продавници купили смо Мајином брату пластични аутић и дрвене бојице.

☐ описни придеви	☐ градивни придеви
☐ присвојни придеви	☐ времененски придеви

004. Одреди лице и број употребљених глагола у реченици:

„Нећу, кажем ти, најозбильније нећу!“

☐ 3. лице множине	☐ 1. лице множине
☐ 2. лице једнине	☐ 1. лице једнине

005. Означи реченицу у којој су сви глаголи употребљени у садашњем времену.

- „Иако ми је газда био господин Берки, ја сам и душом и телом припадао дечаку.“
 „Ово вам писмо пишем издалека и хоћу да вас поздравим и питам за здравље.“
 „Почеће да цвили. (...) То ће значити да је све разумео.“
 „Од свих људи на свету, с њим сам се најбоље слагао и најбоље споразумевао.“

006. Обележи заповедну реченицу.

- Зар ти није доста колача? Слушам те пажљиво.
 Испричај ми све! Стижу гости!

007. Препознај и обележи упитну реченицу.

- Желиш ли са мном у шетњу по граду? Излазим вечерас у шетњу по граду.
 Препишите реченице са табле. Купи ми сок!

008. Међу издвојеним речима препознај субјекат.

На промоцију књига дошао је писац.

- промоцију писац
 књига дошао

009. Означи службу подвучене речи у реченици:

„Једне ноћи изишла девојчица из куће, са крчагом, да тражи воде за болесну мајку.“

- објекат субјекат
 атрибут предикат

010. Издвој реченицу у којој је речца не правилно написана.

☐ Несмем да кажем да нећу.	☐ Не смем да кажем да нећу.
☐ Не смем да кажем да не ћу.	☐ Не кажем да не ћу.

011. Издвој реч у којој је слово ј правилно употребљено.

☐ мајица	☐ фијока
☐ радијо	☐ кајиш

012. Издвој прилошку одредбу за начин у наведеном примеру:

Одмах смо на табли читко исписали одговор.

☐ одмах	☐ читко
☐ на табли	☐ одговор

013. Означи прилошку одредбу за место у наведеној реченици:

Овде је увек тишина и осећам се пријатно .

☐ тишина	☐ пријатно
☐ увек	☐ овде

014. Обележи службу подвученог скупа речи у реченици:

Због прославе рођендана одложили смо путовање.

☐ објекат	☐ прилошка одредба за узрок
☐ прилошка одредба за количину/меру	☐ прилошка одредба за начин

015. Одреди службу подвученог скупа речи у реченици:

Ивана Шпановић скаче седам метара удаљ.

- прилошка одредба за начин
- прилошка одредба за место
- прилошка одредба за време
- прилошка одредба за количину/меру

016. Препознај и означи књижевну врсту наведеног одломка:

„Удруже се међед и свиња и лисица, па се договоре да ору земљу и да сију шеницу да се хране. Запитају једно другога шта ће које радити и како ће сјеме наћи.“

☐ бајка	☐ пословица
☐ басна	☐ загонетка

017. Означи облик казивања који препознајеш у примеру:

- Помози бог, кадо!
- Бог ти помогао, кмете! А одакле си ты, кмете?
- Ја сам, кадо, с онога свијета.

- монолог
- приповедање
- нарација
- дијалог

018. Препознај стилску фигуру у следећем примеру:

Чувам те као очи у глави.

- персонификација
- хипербола
- епитет
- поређење

•СТАРТ•

Ово је баш оно што треба да знаш!

ОДГОВОРИ
И РЕШЕЊА

СРПСКИ ЈЕЗИК 5

skolaplus.com

ПОЧЕТНИ ТРЕНИНГ

001. Међу издвојеним речима препознај именицу.

„Орошена, пуна разнобојних цветова, ливада се захвално загледа у небо.“

☐ орошена	☐ захвално
☒ ливада	☐ загледа

Одговор: ливада.

Реч ливада је именица. Именице су речи којима именујемо, односно означавамо бића и предмете из ойиљивој и видљивој светла, као и нематеријално, неојиљиво, у шта сагађу материје, појаве, осећања, расположења, стања, радње и друго.

002. У наведеној реченици препознај и означи заменицу.

„Чекај ти само, отићи ће стари Петрак.“

☒ ти	☐ стари
☐ ће	☐ само

Одговор: ти.

Реч ти сагађа у заменице. Заменице су речи којима угуђујемо на бића, предмете, појаве или неке њихове особине.

Употребљеном заменицом (ти) угуђујемо на друго лице, сајоворника, некога коме се обраћамо, са којим разговарамо.

003. Означи врсту којој припадају подвучени придеви.

У великој продавници купили смо Мајином брату пластични аутић и дрвене бојице.

☐ описни придеви	☒ градивни придеви
☐ присвојни придеви	☐ временски придеви

Одговор: градивни придеви.

Пластични и дрвене сагађу у градивне придеве. Градивни придеви су подврста придева који означавају објект који је израђен појам уз који придеви смеје и на који се односе. Пластични и дрвене означавају да су предмети именовани наведеним именицима (аутић и бојице), које ови придеви одређују, најрављени објекту и предмету.

004. Одреди лице и број употребљених глагола у реченици:

„Нећу, кажем ти, најозбиљније нећу!“

☐ 3. лице множине	☐ 1. лице множине
☐ 2. лице једнине	☒ 1. лице једнине

Одговор: 1. лице једнине.

Глаголи су објеменијива врста речи. Они могу да мењају свој облик у зависности од употребе у реченици. Глаголи се могу мењати по различитим граматичким категоријама, у које сагађу лице и граматички број. Лице и број глагола одређују се по наставцима који су различити за свако лице (прво, друго и треће) и број (једнина и множина). Употребљени глаголи у реченици (нећу, кажем) налазе се у 1. лицу једнине.

005. Означи реченицу у којој су сви глаголи употребљени у садашњем времену.

- „Иако ми је газда био господин Берки, ја сам и душом и телом припадао дечаку.“
 „Ово вам писмо пишем издалека и хоћу да вас поздравим и питам за здравље.“
 „Почеће да цвили. (...) То ће значити да је све разумео.“
 „Од свих људи на свету, с њим сам се најбоље слагао и најбоље споразумевао.“

Одговор: „**Ово вам писмо пишем из далека и хоћу да вас поздравим и питам за здравље**“.

У овој реченици сви ћлајоли употребљени су у садашњем времену. **Садашње време или йрезенћ** је ћлајолски облик који служи за исказивање радње која се вршила или извршила у садашњем времену, односно истовремено са временом у коме говоримо о тој радњи. Најчешћи наставак за йрезенћ у првом лицу једнине је -м (ишишем, ипоздравим, иишам). Постоје два ћлајола који у 1. лицу једнине йрезенћа имају наставак -у; то су ћлајоли хшеши и моћи (хоћу и моћу).

006. Обележи заповедну реченицу.

- Зар ти није доста колача? Слушам те пажљиво.
 Испричај ми све! Стижу гости!

Одговор: Испричај ми све!

Испричај ми све! је пример заповедне реченице. **Заповедним реченицама** исказујемо заповесћ, молбу, савеш, забрану или дозволу да се нека радња исказана ћлајолом врши или изврши.

007. Препознај и обележи упитну реченицу.

- Желиш ли са мном у шетњу по граду? Излазим вечерас у шетњу по граду.
 Препишите реченице са табле. Купи ми сок!

Одговор: Желиш ли са мном у шетњу по граду? .

Наведена реченица је пример утишне реченице. Утишним реченицама ђосстављамо ђишање, ђражимо одређену информацију. Препознајемо их по утишним заменицима (ко, шта, који, чији...), утишним ђрипозима (када, ђде, како, зашто...), утишној речци ли. Утишне реченице се у ђисању обележавају утишником; у говору се ђрејознају по утишној интонацији (утишном ђону).

008. Међу издвојеним речима препознај субјекат.

На промоцију књига дошао је писац.

- промоцију писац
 књига дошао

Одговор: писац.

Именница ђисац у наведеној реченици врши службу субјеката. **Субјекат** је реченични члан којим именујемо вршиоца радње исказане ђредикатом реченице. Њећа можемо добити као одговор на ђишања КО? / ШТА?

Ко је дошао на ђромоцију књига? На ђромоцију књига дошао је ђисац.

009. Означи службу подвучене речи у реченици:

„Једне ноћи изишла девојчица из куће, са крчагом, да тражи воде за болесну мајку.“

- објекат субјекат
 атрибут предикат

Одговор: атрибут.

Подвучена реч има службу атрибута. По врстама речи сада у ђриеве. Придеви у реченици могу имати службу атрибута када сстоје уз именницу и ближе је одређују по особини, ђрићностима или количини. Придев болесна има службу атрибута јер сстоји уз именницу мајка и ближе је одређује.

010. Издвој реченицу у којој је речца не правилно написана.

☐ Несмем да кажем да нећу.	☒ Не смем да кажем да нећу.
☐ Не смем да кажем да не ћу.	☐ Не кажем да не ћу.

Одговор: **Не смем да кажем да нећу.**

У овој реченици два ћлајола садрже одричну речцу **не** (не смем и нећу). При писању ових ћлајола примењујемо правило йо коме се речца **не** пише одвојено од ћлајола (не смем), осим у следећим примерима: **нећу, нећеш, неће, нећемо, нећеште, неће, немам, немаш, нема, немамо, немаште, немају, нисам, ниси, није, нисмо, нисаште, нису и немој, немојмо, немојште.**

011. Издвој реч у којој је слово ј правилно употребљено.

☒ мајица	☐ фијока
☐ радијо	☐ кајиш

Одговор: **мајица.**

Реч **мајица** најисана је у складу са правојисним правилима српског језика. Правило налаже да се у трућама самоћласника, од којих је и на другом месету (**а-и, е-и, о-и у-и**), ј не пише. Примери таких речи су: **каиш, наиван, неимар, етоизам, утиран и др. Међутим, има и изузетака. Изузетак су речи које у својој основи садрже ј, ја се оно обавезно пише између самоћласника. На пример: тајиши, Мајин, тајиши, мајица и др.**

012. Издвој прилошку одредбу за начин у наведеном примеру:

Одмах смо на табли читко исписали одговор.

☐ одмах	☒ читко
☐ на табли	☐ одговор

Одговор: **читко.**

Читко је ћилој који је у наведеној реченици употребљен у служби прилошке одредбе за начин. **Прилошком одредбом за начин одређујемо начин вршења радње** исказане ћредикатом реченице. Прилошку одредбу за начин добијамо на питање **КАКО?. Како смо исписали одговор? Читко смо исписали одговор.**

013. Означи прилошку одредбу за место у наведеној реченици:

Овде је увек тишина и осећам се пријатно.

☐ тишина	☐ пријатно
☒ увек	☒ овде

Одговор: **овде.**

Овде је ћилој који је у наведеној реченици употребљен у служби прилошке одредбе за месето. **Прилошком одредбом за месето одређујемо месето вршења радње** исказане ћредикатом реченице. Прилошку одредбу за месето можемо добити на питања **ГДЕ? / КУДА? / ОДАКЛЕ? . Где је увек тишина? Овде је увек тишина.**

014. Обележи службу подвученог скупа речи у реченици:

Због прославе рођендана одложили смо путовање.

☐ објекат	☒ прилошка одредба за узрок
☐ прилошка одредба за количину/меру	☐ прилошка одредба за начин

Одговор: **прилошка одредба за узрок.**

Подвучени скуп речи у наведеној реченици врши службу прилошке одредбе за узрок. **Прилошком одредбом за узрок одређујемо узрок вршења радње** исказане ћредикатом реченице. Прилошку одредбу за узрок добијамо на питање **ЗАШТО? . Зашто смо одложили јушовање? Збој прославе рођендана одложили смо јушовање.**

015. Одреди службу подвученог скупа речи у реченици:

Ивана Шпановић скаче седам метара удаљ.

- прилошка одредба за начин
- прилошка одредба за место
- прилошка одредба за време
- прилошка одредба за количину/меру

Одговор: прилошка одредба за количину/ меру.

Подвучени склоп речи у наведеној реченици врши службу прилошке одредбе за количину/ меру. Прилошком одредбом за количину/ меру одређујемо количину или меру онога што значи тлачолска радња. Прилошку одредбу за количину добијамо на јашање КОЛИКО?.

Колико Ивана Шпановић скаче удаљ? Ивана Шпановић скаче седам метара удаљ.

016. Препознај и означи књижевну врсту наведеног одломка:

„Удруже се међед и свиња и лисица, па се договоре да ору земљу и да сију шеницу да се хране. Запитају једно другога шта ће које радити и како ће сјеме наћи.“

- бајка
- пословица
- басна
- загонетка

Одговор: басна.

У задатку је наведен одломак из басне „Међед, свиња и лисица“. Основна особина басне као књижевне врсте, која је видљива и у наведеном одломку, су живошиће као ликови који говоре, мисле, осећају, ионашају се и опуштају људи. Басне су кратке јариче које описују најчешће један догађај (ситуацију) са мањим бројем ликова и обавезното јоруком (иоенштром, наравоученијем) на крају.

017. Означи облик казивања који препознајеш у примеру:

- Помози бог, кадо!
- Бог ти помогао, кмете! А одакле си ти, кмете?
- Ја сам, кадо, с онога свијета.

- монолог
- приповедање
- нарација
- дијалог

Одговор: дијалог.

Дијалој је облик казивања који представља разговор међу ликовима у књижевном делу. У овом одломку разговор (дијалој) воде кмети и када (Туркиња), јунаци шаљиве народне јариче „Еро с оноћа свијешта“.

018. Препознај стилску фигуру у следећем примеру:

Чувам те као очи у глави.

- персонификација
- хипербола
- епитет
- поређење

Одговор: поређење.

Чувам је као очи у глави један је стилске фигуре коју називамо поређење. Оно се заснива на поређењу (у поређивању) бића, предмета, ипака и некој заједничкој особини. На поредбени однос међу ипаковима упућују речи: као, ипак, налик.

Поређење је моће и без именутих речи. Као један наводимо стихове из народне јесме „Женидба Милића Барјактара“:

*„Уста су јој (као) кушија шећера;
кад говори ка (као) га јолуб јуче.“*